

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

30.04.2014 № 293

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
28 травня 2014 р.
за № 556/25333

**Про затвердження Інструкції зі збору, сортування,
транспортування, зберігання, дезінфекції та прання
білизни у закладах охорони здоров'я**

Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
охорони здоров'я

№ 529 від 30.07.2014}

Відповідно до підпункту 7 підпункту 4 пункту 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого Указом Президента України від 13 квітня 2011 року № 467, з метою врегулювання питання збору, сортування, транспортування, зберігання, дезінфекції та прання білизни у закладах охорони здоров'я **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити Інструкцію зі збору, сортування, транспортування, зберігання, дезінфекції та прання білизни у закладах охорони здоров'я, що додається.

2. Міністру охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, керівникам структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, закладів охорони здоров'я, медико-санітарних частин, що належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я, забезпечити в підпорядкованих закладах охорони здоров'я використання цієї Інструкції.

3. Державній санітарно-епідеміологічній службі України цей наказ використовувати при здійсненні державного санітарно-епідеміологічного нагляду.

4. Департаменту реформ та розвитку медичної галузі (М.Хобзей) відповідно до покладених завдань та функцій у межах компетенції здійснювати контроль за використанням у закладах охорони здоров'я цієї Інструкції.

5. Управлінню громадського здоров'я (А.Григоренко) подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

6. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Міністра Р.Салютіна.

7. Наказ набирає чинності з дня офіційного опублікування.

Міністр

О. Мусій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
30.04.2014 № 293

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
28 травня 2014 р.
за № 556/25333

ІНСТРУКЦІЯ

зі збору, сортування, транспортування, зберігання, дезінфекції та прання білизни у закладах охорони здоров'я

I. Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає порядок технології обробки як інфікованої, так і неінфікованої білизни і поширюється на всі пральні, розташовані у закладах охорони здоров'я державної і комунальної форм власності (далі - заклад).

Ця Інструкція спрямована на зниження ризику виникнення і розповсюдження внутрішньолікарняних інфекцій за рахунок удосконалення організації білизняного режиму і впровадження сучасних технологій обробки текстильних виробів.

2. В цій Інструкції наведені нижче терміни вживаються в таких значеннях:

білизняний режим - це збір, сортування, зберігання, транспортування, дезінфекція, прання, сушіння, прасування, ремонт, утилізація текстильних виробів у закладах;

брудне відділення (зона) - приміщення, в якому здійснюється прийом брудної білизни для прання;

засоби індивідуального захисту - спорядження, що призначається для носіння користувачем та/або забезпечення його захисту від однієї або кількох видів небезпеки для життя чи здоров'я;

м'який інвентар - це вся лікарняна білизна (постільна і натільна), ганчірки, мопи для прибирання та дезінфекції;

натільна лікарняна білизна - текстильні вироби багаторазового застосування, які використовуються у закладах для забезпечення комфортного та гігієнічного перебування пацієнта під час лікування. Натільна білизна включає сорочки, піжами, халати;

постільна лікарняна білизна - текстильні вироби багаторазового застосування, які використовуються у закладах для забезпечення гігієнічного перебування пацієнта під час лікування. Лікарняна білизна включає простирадла, рушники, наволочки, підкладні пелюшки, підковдри, ковдри тощо;

спеціальний одяг (взуття) - надається працівникам, зайнятим на роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, а також пов'язаних із забрудненням і несприятливими метеорологічними умовами;

чисте відділення (зона) - приміщення, в якому здійснюється прийом чистої білизни після прання.

II. Різновиди текстильних виробів, на які поширюється дія цієї Інструкції

1. До асортименту текстильних виробів, на які поширюється дія цієї Інструкції, належать:

постільна білизна (простирадла, рушники, наволочки, підкладні пелюшки, підковдри);

ковдри (байкові);

рушники;

підкладні пелюшки для пологового будинку і пелюшки для новонароджених;

натільна білизна (сорочки, піжами, халати);

санітарний одяг і засоби індивідуального захисту обслуговувального персоналу (халати, ковпаки, медичні костюми);

столова і кухонна білизна;

бавовняні мішки, текстильні засоби для прибирання.

2. Текстильні вироби класифікуються таким чином:

за асортиментом:

постільна білизна (простирadlo, підковдра, наволочка, рушник);

фасонна (натільна білизна, спеціальний одяг і текстильні засоби індивідуального захисту обслуговувального персоналу);
спеціальний одяг працівників їдальні та адмінперсоналу;
білизна з пологового будинку;
за видом обробки:
з підкрохмалюванням;
без підкрохмалювання;
за видом волокна:
бавовняні і льняні тканини;
зі змішаних волокон (бавовна і льон із синтетикою);
байка;
за зношуваністю:
нова, що не була у використанні;
що була у використанні;
білизна, яка потребує подальшого ремонту;
не придатна для подальшого використання за призначенням;
за ступенем і характером забруднення та пошкодження:
незабруднена білизна (I ступінь) - нові вироби, які не мають видимих забруднень, пошкоджень, надходять зі складу і не були у використанні;
незначно забруднена (II ступінь) - текстильні вироби, які мають загальні забруднення, спецодяг харчоблоку, адмінперсоналу;
середньо забруднена (III ступінь) - текстильні вироби, які мають загальні забруднення із незначними слідами крові, сечі, блювотних, фекальних мас, ліків;
значно забруднена (IV ступінь) - текстильні вироби зі значними забрудненнями кров'ю та іншими біологічними виділеннями. До значно забрудненої білизни належать пелюшки новонароджених і білизна з інфекційних відділень.

3. Відповідно до наведеної класифікації м'який інвентар, спеціальний одяг і засоби індивідуального захисту, які надходять від амбулаторно-поліклінічних закладів, закладів переливання крові, швидкої та екстреної медичної допомоги, лікувально-профілактичних закладів, у тому числі однопрофільних: інфекційної лікарні, косметологічної лікарні, лікарні відновного лікування, наркологічної лікарні (диспансеру), онкологічного диспансеру, отоларингологічної лікарні, офтальмологічної лікарні, психіатричної лікарні (диспансеру), протитуберкульозного диспансеру, туберкульозної лікарні, фізіотерапевтичної лікарні, шкірновенерологічного диспансеру, а також спеціалізованих: гастроентерологічного диспансеру, дерматовенерологічної лікарні (у тому числі дитячої), дитячого кардіоревматологічного диспансеру, ендокринологічного диспансеру, інфекційної лікарні (у тому числі дитячої), кардіологічного диспансеру, ортопедичного, залежно від ступеня забруднення обробляються за режимами для білизни II-IV ступенів забруднення.

4. М'який інвентар, спеціальний одяг і засоби індивідуального захисту, які надходять з лікарняних багатопрофільних закладів з відділень: гематологічного, патології вагітності, гінекологічного, кардіохірургічного, неврологічного, нейрохірургічного, опікового, проктологічного, судинної хірургії, травматологічного, урологічного, хірургічного, торакальної хірургії, реанімації та інтенсивної терапії, залежно від ступеня забруднення обробляються за режимами для білизни III, IV ступенів забруднення.

5. М'який інвентар, спеціальний одяг і засоби індивідуального захисту, які надходять з відділень профільних лікарень: для вагітних, породіль і новонароджених, інфекційного, дерматовенерологічного, гнійної хірургії, туберкульозного, обробляються за режимами для білизни IV ступеня забруднення.

6. Для забезпечення санітарно-гігієнічного і протиепідемічного режимів та попередження розповсюдження внутрішньолікарняних інфекцій через білизну пологових будинків, протитуберкульозних закладів, гінекологічних, хірургічних,

дерматовенерологічних та інфекційних лікарень (диспансерів) прання білизни з цих закладів потрібно проводити в спеціально виділених пральнях, окремо від інших лікарень і відділень. Якщо немає можливості мати спеціальну пральню, таку білизну перуть окремо від білизни інших відділень. У цьому випадку приймання білизни здійснюється в окремому приміщенні, де передбачено розподіл на «брудне» і «чисте» відділення.

7. Уся білизна, спеціальний одяг і засоби індивідуального захисту з інфекційних відділень, а також білизна, забруднена біологічними виділеннями, із соматичних та хірургічних відділень, клініко-діагностичних лабораторій, патолого-анатомічних відділень і бюро судово-медичної експертизи дезінфікуються і перуться в прохідних пральних машинах, які мають два вікна - вікно для завантаження (брудне) і вікно для вивантаження (чисте). Обробка інших текстильних виробів може здійснюватися у звичайних пральних машинах, тобто в обладнанні непрохідного типу.

8. Збір білизни, транспортування, зберігання та її видача виконуються відповідно до вимог цієї Інструкції.

9. Технологічні потоки брудної і чистої білизни не повинні перехрещуватися.

10. Технологічний процес дезінфекції та прання білизни у закладах повинен відновлювати її санітарно-гігієнічні властивості та забезпечувати санітарну та епідеміологічну безпеку.

III. Вимоги до пральні

1. Прання лікарняної білизни здійснюється централізовано в спеціальних пральнях при закладах. Допускається прання лікарняної білизни в міських комунальних пральнях за умови виділення спеціальних технологічних ліній, що унеможливають контакт лікарняної білизни з іншою.

2. Потужність пральні необхідно приймати із розрахунку прання сухої білизни:

2,3 кг за добу на 1 ліжко в стаціонарі;

0,4 кг на 1 відвідування за добу в амбулаторно-поліклінічному закладі;

1 кг за добу на кожного проживаючого в пансіонаті, відвідувача денного стаціонару, а також матір, яка перебуває разом з дитиною;

4 кг за добу на 1 новонародженого чи дитину віком до 1 року.

3. За наявності у структурі закладів ліжок для інфекційних хворих (відділень) необхідно передбачати окремі шляхи для приймання інфікованої і неінфікованої білизни і цех (відділення) для дезінфекції та прання білизни з інфекційного відділення.

4. У пральнях багатoproфільних лікарень необхідно організовувати технологічні лінії для обробки білизни IV ступеня забруднення.

5. Приміщення пральні повинно бути розділено на чисту і брудну зони із гігієнічним бар'єром. Необхідно забезпечити такі умови експлуатації машин при закритих дверях пральні, за якими неможливо переміщення повітря між чистою і брудною зонами.

6. Для захисту від поширення інфекції і бруду біля входу в цех і виходу з нього рекомендується розміщувати липкі багатoshарові полімерні килимки.

7. У всіх приміщеннях пральні встановлюються рукомийники для обробки рук, ліктьові дозатори з антисептиками та рідкими мийними засобами для обробки рук персоналу, закриті диспенсери з одноразовими паперовими рушниками для висушування рук.

IV. Білизняний режим у відділенні (лабораторії, кабінеті)

1. Заклади повинні бути забезпечені білизною в достатній кількості відповідно до табеля оснащення. В операційних блоках, відділеннях інтенсивної терапії і реанімації, родопомічних, післяопераційних палатах слід застосовувати білизну одноразового використання. В акушерських закладах (пологових блоках та інших приміщеннях з асептичним режимом для новонароджених) повинні використовуватися стерильні одноразова білизна і пелюшки. Допускається використання сучасних гігієнічних засобів (памперси, серветки тощо).

2. Заміна білизни хворим проводиться регулярно у міру її забруднення, але не рідше 1 разу на тиждень. Білизна, забруднена виділеннями хворих, підлягає негайній заміні. Заміну постільної білизни породіллям слід проводити 1 раз на 3 дні, натільної білизни і рушників - щодня, підкладних пелюшок (серветок) для породіль - за необхідності, але не рідше 4 разів на добу в перші три дні і далі не рідше 2 разів за добу. Під час годування використані пелюшки замінюються перед кожним годуванням.

3. У хірургічних відділеннях заміна постільної і натільної білизни проводиться напередодні операції, у подальшому - у разі забруднення, але не рідше 1 разу на тиждень. Заміна білизни хворим після операції повинна проводитися систематично до припинення виділень з ран. У реанімаційних відділеннях білизна замінюється щоденно і у разі забруднення.

4. В амбулаторно-поліклінічних закладах білизна використовується індивідуально для кожного пацієнта.

5. Обслуговувальний медичний персонал закладу, а також персонал комунальних пралень, який займається підготовкою і обробкою лікарняної білизни, повинні бути забезпечені комплектами спеціального одягу і засобами індивідуального захисту, які піддаються подальшій дезінфекції і пранню, у кількості, що забезпечує їх щоденну зміну, а також індивідуальними шафами для їх зберігання. Постійно повинен бути комплект спеціального одягу і засобів індивідуального захисту для екстреної зміни у випадку надзвичайної ситуації.

6. Прання спеціального одягу і засобів індивідуального захисту працівників закладів у домашніх умовах забороняється.

7. Спеціальний одяг персоналу пологових відділень, відділень реанімації та інтенсивної терапії, операційних блоків, процедурних і перев'язувальних кабінетів, центральних стерилізаційних відділень, інфекційних лікарень (відділень), дерматовенерологічних відділень, протитуберкульозних закладів змінюється щодня. Спеціальний одяг персоналу інших відділень змінюється 1 раз на 3 дні, а також у разі забруднення.

8. Відповідальними за дотримання білизняного режиму у відділеннях є старші медичні сестри.

V. Збір, транспортування і зберігання брудної білизни

1. До збору і транспортування брудної білизни не допускається медичний персонал, який зайнятий доглядом за хворими або бере участь у маніпуляціях і дослідженнях.

2. Персонал, який працює з брудною білизною, повинен бути забезпечений спеціальним одягом і засобами індивідуального захисту. Після завершення роботи з брудною білизною спеціальний одяг і засоби індивідуального захисту віддають на прання. Рукавички і респіратори знезаражують у дезінфікуючому розчині, спеціальне взуття обробляють дезінфікуючим засобом.

3. Руки персоналу першочергово підлягають гігієнічній антисептичній обробці з використанням відповідних спиртовмісних антисептичних і дезінфікуючих засобів з дотриманням техніки обробки рук, після чого їх миють з використанням рідких мийних засобів. Для запобігання ризику перехресного інфікування і поширення патогенних збудників для обробки рук персоналу використовують настінні ліктьові дозатори з антисептичними засобами. Для захисту шкіри рук персоналу від сухості, шкірних алергій і виникнення професійних дерматозів використовують нежирні креми.

4. Усі операції, пов'язані з брудною білизною (такі як збирання після використання, складання в спеціальну тару), необхідно виконувати обережно, без енергійних рухів, для уникнення розсіювання мікроорганізмів у навколишньому середовищі. Збирати білизну і укладати її у відповідну тару необхідно біля ліжка хворого. Забороняється струшувати білизну, класти її на підлогу, стільці, інші ліжка, матраци, поручні тощо.

5. Для збору брудної білизни в палатах використовують спеціальну промарковану тару, яка щільно закривається: мішки, у тому числі щільні клейончасті, поліетиленові, а

також баки з кришками, з педальним пристроєм, спеціально обладнані візки для мішків з білизною. Після використання мішки перуть разом з білизною або дезінфікують.

6. Для уникнення перенесення інфекції та вдосконалення організації подальшого прання білизни вся тара для збору білизни повинна маркуватися із зазначенням підрозділу закладу та ступеня забруднення білизни. Для маркування тари слід використовувати відповідне кольорове позначення або написи.

Такі кольорові маркування повинна мати тара для брудної білизни (мішки або герметичні баки):

Класифікація білизни	Маркування тари для білизни
Білизна II ступеня забруднення	Зелений колір
Білизна, яку не можна прати одночасно з постільною білизною (наприклад фартухи, спецодяг, серветки тощо)	Білий колір
Білизна III ступеня забруднення	Жовтий колір
Білизна IV ступеня забруднення	Червоний колір з додатковим нанесенням напису «УВАГА! Інфікована білизна»

7. Спеціальний одяг персоналу та лікарняну білизну, у першу чергу IV ступеня забруднення, укладають у водорозчинні мішки, які потім перуться разом із білизною.

8. Після заміни білизни в палатах у присутності пацієнтів проводиться вологе прибирання з використанням дезінфекційних засобів, дозволених до використання в Україні. Для підвищення ефективності прибирання і мінімізації ризику перенесення інфекції рекомендовано використовувати різні ємності для кожного виду дезінфікуючих засобів, дозволених до використання в Україні.

9. Для транспортування закритих мішків з брудною білизною необхідно використовувати спеціальні закриті промарковані належним чином транспортні візки із вказівкою про належність їх відповідному відділенню закладу. У такому вигляді білизну доставляють у санітарну кімнату відділення або центральну білизняну. Тара не повинна мати дефектів, які можуть бути причиною розповсюдження інфекції при транспортуванні забрудненої білизни. Забороняється розбирання брудної білизни у відділеннях, а також перекладання мішків з одного транспортного візка в інші візки, мішки тощо.

10. У санітарній кімнаті всі поверхні повинні бути виконані з матеріалів, які легко піддаються вологому прибиранню і дезінфекції, повинна бути передбачена витяжна механічна вентиляція, бактерицидний опромінювач, окремий вхід, умивальник, ліктьові дозатори з антисептиком і рідким мийним засобом для обробки рук, закритий диспенсер з одноразовими рушниками для висушування рук, дезінфікуючі засоби, інвентар для прибирання, ганчірки, стелажі з покриттям, спеціальний одяг і засоби індивідуального захисту.

11. Білизна, забруднена біологічними виділеннями, негайно підлягає дезінфекції в санітарній кімнаті із застосуванням дозволених до використання дезінфікуючих засобів.

12. Дезінфекція білизни проводиться у спеціальній ємності, яка щільно закривається кришкою. Для оптимізації процесу дезінфекції білизни та профілактики інфікування медичного персоналу використовують побутові автоматичні пральні машини (переважно для операційних відділень) з використанням засобів для автоматичної дезінфекції під час прання. Прозезінфікована білизна у вологому стані у водонепроникних мішках надходить до пральні. Пральну машину після кожного прання необхідно дезінфікувати.

13. В упакованому вигляді брудна білизна з відділень на промаркованих візках або спеціальним автотранспортом доставляється до пральні в приміщення для збору брудної білизни.

14. Допускається тимчасове (не більше 72 годин) зберігання білизни IV ступеня забруднення у санітарних кімнатах або інших спеціально виділених з цією метою приміщеннях подалі від нагрівальних приладів.

15. Транспортні засоби після вивантаження брудної білизни підлягають дезінфекції із застосуванням відповідних дозволених до використання дезінфікуючих засобів.

Дезінфекція транспортних візків проводиться на санітарних майданчиках або в окремих приміщеннях спеціально підготовленими працівниками.

VI. Приймання і сортування білизни в пральні

1. Приймання і сортування білизни здійснюються у пральні в спеціально виділеному приміщенні, стіни якого викладені плиткою або іншими вологостійкими матеріалами на висоту не менше 1,5 м або пофарбовані масляною фарбою на повну висоту. У приміщенні повинні бути передбачені окрема примусова припливно-витяжна вентиляція, бактерицидний опромінювач і окремий вхід.

2. Текстильні вироби, направлені для прання, повинні бути підібрані за кольором, асортиментом і ступенем забруднення відповідно до пункту 2 розділу II цієї Інструкції і упаковані в спеціальну промарковану тару відповідно до пункту 5 розділу V цієї Інструкції. Прання, а за необхідності дезінфекція тканинної тари (мішків) повинні проводитися одночасно з білизною.

3. Персонал пральні, який працює в брудній зоні, повинен бути інформований про небезпеку зараження. За умови використання відповідних умовних позначень зараження при сортуванні білизни зводиться до мінімуму. Білизну, забруднену біологічними виділеннями, виймають з обережністю, використовуючи спеціальні щипці та засоби індивідуального захисту.

4. Приймання і сортування білизни в пральні виконують в спеціальному одязі і засобах індивідуального захисту, які змінюються щоденно, а також при переході з брудної зони в чисту. Обов'язкове використання захисних рукавичок і проведення гігієнічної антисептики рук персоналу з використанням дозволених антисептичних засобів.

5. У пральні під час приймання білизна повторно перевіряється на наявність сторонніх предметів і речей, перераховується і зважується на вагах.

6. Приймання в пральні брудної білизни виконується шляхом перерахунку всіх предметів білизни з перевіркою наявності на них штампа встановленого зразка. Випишується квитанція у 2 примірниках, з яких перший видається сестрі-господині, яка здала білизну в пральню, а другий залишається у приймальника білизни.

7. Брудну білизну в пральні сортує машиніст, який забезпечується спеціальним одягом і засобами індивідуального захисту, спеціальним взуттям, захисними рукавичками.

8. Брудна білизна зберігається на стелажах або в боксах з решітками на підлозі, у подальшому підлягає дезінфекції із застосуванням відповідних дозволених до використання дезінфікуючих засобів. Зберігання білизни в пральні допускається протягом не більше 3 діб для II, III ступенів забруднення і до 1 доби для IV ступеня забруднення подалі від нагрівальних приладів.

VII. Дезінфекція і прання білизни

1. Білизну можна дезінфікувати кип'ятінням, обробкою водяною парою або дезінфікуючими засобами, а також термічним і хіміко-термічним методами. Поєднання прання з дезінфекцією допускається лише в пральних машинах під час обертання білизни і рідини.

2. Під час дезінфекції методом кип'ятіння предмети білизни один за одним кладуть до кип'ятильника або котла, який на три чверті наповнений мийним розчином, який повинен бути теплим, а білизна повинна бути повністю ним покрита. Далі рідина доводиться до кипіння, яке підтримується протягом 30 хвилин. Щоб звести до мінімуму незручності, які спричиняє водяна пара, необхідно під час кип'ятіння накривати котел кришкою. Після кип'ятіння білизну можна прати звичайним способом.

3. Дезінфекція білизни водяною парою проводиться в спеціальному апараті. Для цього необхідно використовувати вакуумний спосіб прання. Слід взяти до уваги, що занадто пересушений пористий дезінфекційний матеріал перегрівається при паровій дезінфекції, тоді потрібен більш тривалий час для дезінфекції, ніж для насиченої пари. Цей спосіб використовують, як правило, тільки для чистої білизни.

4. Хімічну дезінфекцію білизни проводять із застосуванням дозволених дезінфікуючих засобів. Білизну поштучно кладуть у спеціальну ємність, яка наповнена дезінфікуючим розчином відповідної концентрації. Білизна повинна бути повністю покрита розчином. Для того, щоб впевнитися, що процес дезінфекції не перервався через пухирці повітря, білизну слід періодично перемішувати палицею, яка весь час знаходиться в ємності. Після завершення дезінфекції білизну слід ретельно прополоскати. Потім білизна підлягає звичайному пранню.

5. Уся білизна пологових будинків, протитуберкульозних закладів, гінекологічних, хірургічних, дерматовенерологічних, інфекційних відділень повинна піддаватися хімічній дезінфекції в пральнях у виділених ємностях і спеціально обладнаному приміщенні.

6. Хімічну дезінфекцію білизни без слідів крові і білкових забруднень проводять за режимом знезараження, як при бактеріальних інфекціях. Дезінфекцію білизни зі слідами крові, специфічними білковими забрудненнями проводять за режимом, як при вірусних парентеральних інфекціях. Знезараження білизни протитуберкульозних закладів проводять за режимом «туберкульоз». Температура дезінфекційних розчинів повинна становити 15-20°C для уникнення заварювання білкових забруднень на білизні.

7. Для хімічної дезінфекції білизни використовують дезінфікуючі засоби, дозволені до використання в Україні, на основі активного кисню, галогенів та їх похідних, амонійних сполук, які мають повний спектр антимікробної активності і не фіксують білкові забруднення та не псують тканини.

{Пункт 7 розділу VII із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 529 від 30.07.2014}

8. Прання та хіміко-термічна дезінфекція білизни здійснюються дезінфекційними засобами в режимах відповідно до додатка 1 до цієї Інструкції.

{Пункт 8 розділу VII в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 529 від 30.07.2014}

9. Для покращення видалення біологічних забруднень (кров, ліквор, сеча, кал тощо) у процесі прання в пральних машинах використовують пральний порошок з дезінфікуючим ефектом на основі активного кисню. Прання і дезінфекція інфікованої білизни здійснюються в прохідних пральних машинах. Пральні машини повинні мати окремі завантажувально-розвантажувальні отвори (завантажувальні приміщення для брудної білизни, розвантажувальні - для чистої) або ж функціональні заходи повинні повністю унеможливити повторне зараження. Прання неінфікованої білизни може здійснюватися у звичайних пральних машинах.

10. Пральні машини необхідно встановлювати відповідно до моделі і режиму експлуатації таким чином, щоб протягом певного часу для дезінфекції були дотримані всі необхідні концентрації дезінфікуючих і мийних засобів, рідкий модуль і температура. У випадках, в яких необхідно унеможливити потрапляння збудників хвороб у стічні води, необхідно завершити дезінфекцію білизни і рідини до першого зливу.

11. У пральні повинна розташовуватися щонайменше одна пральна машина, яка дає можливість проводити хіміко-термічне дезінфікуюче прання.

12. Під час термічного дезінфікуючого прання рідина і білизна дезінфікуються при температурі від 85°C до 90°C. Мийні засоби необхідні для того, щоб видалити забруднення з білизни. Під час хіміко-термічного дезінфікуючого прання дезінфекція здійснюється завдяки дії на білизну хімічних дезінфікуючих засобів. Рідину і білизну нагрівають, щоб посилити і прискорити дію хімічних сполук.

13. Для замочування, прання і двох перших полоскань необхідна тепла вода з температурою не вище 40°C. Для останніх двох полоскань використовується жорстка вода. Задля уникнення заварювання білкових забруднень на білизні, пелюшках перше попереднє полоскання проводиться холодною водою, два останніх - змішаною (холодною і гарячою) водою з поступовим підвищенням температури від 25°C до 40°C.

14. Перевантаження машин білизною понад встановлені норми забороняється, оскільки це може призвести до різкого погіршення якості прання білизни.

15. Дозування мийних, відбілювальних, антистатичних, підкромалювальних засобів регламентується виробником і залежить від вмісту компонентів, а також жорсткості води, умов прання (технологічної програми). Мийні і дезінфікуючі засоби можуть подаватися в пральні машини централізовано у вигляді розчину або в сухому вигляді.

16. Залежно від ступеня забруднення і виду текстильних виробів обирається режим прання білизни (додаток 2 до цієї Інструкції).

17. Для прання білизни відділень новонароджених і дітей до 1 року організовують окремий технологічний потік і використовують мийні засоби на мильній основі, які не містять синтетичних поверхнево-активних речовин.

18. Під час прання білизни з великою кількістю білкових забруднень (кров, молоко, гній тощо) для уникнення заварювання здійснюється декілька замочувань у воді з поступовим підвищенням температури.

19. Прання білизни з дезінфекцією лікавально-профілактичних закладів інфекційного профілю (у тому числі дерматовенерологічного, гнійної хірургії, туберкульозного тощо), а також для вагітних, породіль і новонароджених незалежно від ступеня забруднення проводиться відповідно до режиму прання білизни зі специфічними (білковими) забрудненнями IV ступеня забруднення (додаток 1 до цієї Інструкції).

20. Для оптимізації процесу прання, подовження терміну експлуатації білизни і пральних машин рекомендується використовувати систему рідких відбілювальних засобів або інших спеціально концентрованих рідких засобів, дозволених до використання в Україні. Режим прання та хіміко-термічної дезінфекції наведено в додатку 1 до цієї Інструкції.

21. Прання спеціального одягу і засобів індивідуального захисту повинно здійснюватися централізовано і окремо від білизни хворих.

22. Чиста білизна не повинна містити залишків мийних і дезінфікуючих сполук і вимагає ретельного виполіскування.

VIII. Сушіння, прасування, ремонт і комплектування білизни

1. Після прання в машинах, віджимання білизни в яких не передбачено, віджим білизни здійснюється в центрифугах і гідравлічних віджимних пристроях. Залишкова вологість бавовняної білизни після віджимання повинна становити не більше 50 % для простої і не більше 55% для накрохмаленої білизни. При більш високій залишковій вологості необхідне підсушування білизни, яке можна проводити в машинах для розтріхування білизни. Під час сушіння білизни необхідно стежити, щоб не було порушення повітряного балансу між приміщеннями для чистої і брудної білизни. Після сушіння злегка зволожена білизна передається по технологічній лінії на прасування.

2. Сушіння білизни здійснюється в сушильних барабанах, прасування виконується на прасувальних катках, прасувальних пресах, прасувальних столах, манекенах різної продуктивності.

3. Процес прасування залежить від асортименту текстильних виробів. Пряму білизну прасують на сушильно-прасувальних катках. Фасонну білизну прасують на прасувальних пресах, манекенах або на прасувальних столах.

4. Білизна, пошкоджена в процесі прання або зношена, підлягає ремонту або списанню. Ремонт білизни проводиться в окремому, спеціально виділеному приміщенні пральні.

5. Випрасовану білизну складають і комплектують за асортиментом та згідно з маркуванням для кожного підрозділу закладу.

6. Підготовлена для передачі в підрозділи білизна транспортується на склад чистої білизни.

7. Сушіння, прасування, ремонт і комплектування білизни здійснюються в чистій зоні пральні.

8. Відповідальним за організацію технологічного процесу сортування, підготовки, прання, сушіння, прасування, ремонту білизни і її зберігання у пральні є завідувач пральні.

IX. Видача, транспортування чистої білизни

1. Видача білизни у відділеннях здійснюється згідно із графіком, затвердженим керівником закладу.

2. Чиста білизна видається на підставі накладної, отриманої під час здачі білизни для прання.

3. Для попередження можливого забруднення чисту білизну транспортують у підрозділи запакованою в мішки блакитного кольору або чисті тканинні мішки з написом «ЧИСТА БІЛИЗНА».

4. Автотранспорт, транспортні візки та інше обладнання, яке призначене для транспортування чистої білизни у підрозділи, підлягає попередній дезінфекційній обробці.

5. У відділеннях у спеціальних приміщеннях для зберігання чистої білизни мішки знімають, а білизну розміщують на стелажах, полицях або в закритих шафах, які мають гігієнічні покриття або конструкція яких допускає можливість попередньої дезінфікуючої обробки.

6. У відділеннях повинен бути не менше ніж добовий запас чистої білизни. Добовий запас чистої білизни можна зберігати на робочих місцях за наявності спеціально виділених для цієї мети вбудованих або звичайних шаф.

7. Білизна видається сестрою-господинею за необхідності. Перед розбиранням, перерахунком і видачею чистої білизни сестра-господиня ретельно мие руки, проводить гігієнічну антисептичну обробку рук, надягає чистий халат і маску.

X. Санітарне утримання приміщень, обладнання, інвентарю пральні

1. Усі приміщення, обладнання, інвентар пральні повинні утримуватися в чистоті.

2. Поточне прибирання проводять вологим способом з використанням дозволених дезінфекційних засобів. У службових кабінетах, кімнатах відпочинку персоналу та інших допоміжних приміщеннях щодня видаляють пил з меблів і обладнання і миють підлогу з використанням мийних засобів. Миття і прибирання виробничих приміщень, санітарного шлюзу, санвузлів - не рідше 2 разів на день, за необхідності частіше, із застосуванням мийно-дезінфікуючих засобів, дозволених до використання в Україні.

3. Усі частини машини, які контактують з білизною і мийним засобом, повинні бути розігрітими протягом 15 хвилин щонайменше до 90°C, а також продезінфікованими.

4. Роздатковий бак, бак для свіжої води, запасний бак для води і мийних розчинів повинні повністю спорожнітися і регулярно підлягати дезінфекції.

5. Для уникнення зараження слід додавати при повторній промивці або при полосканні дезінфекційні засоби у відповідній концентрації або дотримуватися температури зливної води щонайменше 60°C до повторного промивання.

6. Машини в пральні після закінчення роботи необхідно дезінфікувати.

7. Поверхня кожної деталі механічного обладнання для відведення води, такого як центрифуга або прес, що контактували з водою, підлягають щоденній дезінфекції.

8. Усе обладнання для транспортування білизни необхідно очищувати і дезінфікувати. Поверхні, які тимчасово або постійно вологі, потребують особливого догляду з регулярним проведенням дезінфекції.

9. Приміщення для приймання і сортування брудної білизни підлягає щоденному вологому прибиранню із застосуванням мийно-дезінфікуючих засобів і опроміненням бактерицидними опромінювачами протягом 30 хвилин не менше 2 разів на добу. Кожні 3 дні проводиться генеральне вологе прибирання із використанням дезінфекційних засобів, включаючи обробку стін і вікон приміщення. Один раз на місяць у всіх приміщеннях пральні проводять генеральне прибирання.

10. Приміщення приймання, сортування, зберігання брудної білизни, склад чистої білизни, центральні кімнати для брудної білизни повинні бути обладнані бактерицидними опромінювачами. Опромінення слід проводити з розрахунку 1 Вт на м².

11. Прибиральний інвентар повинен мати чітке маркування із зазначенням приміщень і видів прибиральних робіт, його слід використовувати за призначенням і зберігати у спеціальних приміщеннях чистої і брудної зон.

12. Один раз на рік або у разі необхідності частіше повинен проводитися освіжаючий косметичний ремонт приміщень.

13. Профілактичний огляд і ремонт систем вентиляції і кондиціонування повітря повинні проводитися відповідно до вимог технічних документів на обладнання. Усунення поточних несправностей, дефектів повинно проводитися невідкладно.

14. Підприємство (заклад), у якому здійснюється прання лікарняної білизни, повинно робити і зберігати відповідні технічні записи, особливо про порушення технологічного процесу.

15. Відповідальним за санітарно-епідемічний стан у пральні є завідувач пральні.

XI. Організація контролю за якістю обробки білизни

1. Контроль за якістю обробки білизни здійснюється шляхом визначення залишкового вмісту мийних засобів і санітарно-бактеріологічних досліджень змивів, взятих з усіх видів білизни, яка зберігається на складі чистої білизни, лабораторіями закладу і Держсанепідслужбою при здійсненні державного санітарно-епідеміологічного нагляду.

2. Якість випраної білизни оцінюють візуально за її білизою, відсутністю забруднень і плям, порівнянням країв і середини таких виробів, як простирадла, наволочки, підковдри.

3. Повноту виполіскування від лугів перевіряють за допомогою декількох крапель 1% розчину фенолфталеїну в 70-90% етанолі, які додають у воду, віджату від білизни вручну, або лакмусовим папірцем. Критерієм недостатнього виполіскування є поява червоно-фіолетового забарвлення при додаванні фенолфталеїну або забарвлення лакмусового папірця у синій колір.

4. Бактеріологічне дослідження проводять згідно з методиками, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України.

5. Критерієм ефективності виконаної обробки білизни є відсутність бактеріальної мікрофлори.

XII. Особиста гігієна і медогляд персоналу пральні

1. Обслуговувальний персонал пральні забезпечується комплектами спеціального одягу і засобами індивідуального захисту, індивідуальними шафами з відділеннями для домашнього, спеціального одягу і засобів індивідуального захисту. Зміна комплектів спеціального одягу і засобів індивідуального захисту проводиться щодня та у разі забруднення. Персонал пральні повинен одягати чистий спеціальний одяг при переході з брудної зони в чисту.

2. Персонал пральні зобов'язаний дотримуватися правил гігієни рук: після завершення роботи з брудною білизною, перед видачею чистої білизни, при переході з брудної зони в чисту проводити гігієнічну антисептичну обробку рук з використанням відповідних спиртовмісних антисептичних і дезінфікуючих засобів, дотримуючись техніки обробки рук. Для миття рук використовують рідкі мийні засоби в дозаторах, які дозволені до використання в Україні.

3. Для гігієнічного висушування рук персоналу потрібно використовувати одноразові паперові рушники в диспенсерах закритого типу.

4. Для запобігання ризику перехресного інфікування і поширення патогенних збудників під час обробки рук персоналу необхідно використовувати настінні ліктьові дозатори або індивідуальні упаковки зі шкірними антисептиками. Для захисту шкіри рук персоналу від сухості, шкірних алергій, виникнення дерматозів необхідно використовувати нежирні креми, дозволені до використання в Україні.

5. Вживати їжу у виробничих приміщеннях пральні забороняється.

6. Після закінчення роботи персонал зобов'язаний прийняти гігієнічний душ.

7. Персонал пральні повинен проходити попередній (до прийняття на роботу) і періодичний (один раз на рік) профілактичні медичні огляди відповідно до вимог [постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 року № 559](#) «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок». Результати медичного огляду з висновком щодо можливості роботи в пральні заносяться до особової медичної книжки.

Начальник Управління громадського здоров'я	А. Григоренко
---	----------------------

{Додаток 1 виключено на підставі Наказу Міністерства охорони здоров'я [№ 529 від 30.07.2014](#)}

	Додаток 1 до Інструкції зі збору, сортування, транспортування, зберігання, дезінфекції та прання білизни у закладах охорони здоров'я (пункт 8 розділу VII)
--	---

РЕЖИМИ

прання та хіміко-термічної дезінфекції білизни

Таблиця 1. Хіміко-термічне дезінфекційне прання білої і кольорової білизни (зі стійким забарвленням) II і III ступенів забруднення з використанням системи рідких відбілювальних засобів

№ з/п	Найменування операції	Тривалість, хв.	Темпера-тура, °С	Примітка
1	Замочування	10	40	Хіміко-термічна дезінфекція білизни
2	Спуск	0,3		
3	Попереднє прання	10	40	Видалення забруднень
4	Спуск	0,3		Видалення забруднень
5	Основне прання	15	60	Видалення забруднень
				Видалення забруднень
				Відбілювання і дезінфекція білизни
6	Спуск	0,3		
7	Перше полоскання	3		
8	Спуск	0,3		
9	Друге полоскання	3		
10	Спуск	0,3		
11	Третє полоскання	4		Нейтралізація лугів (мийних засобів)

12	Спуск	0,3		
13	Остаточний віджим	5		
Разом		51,8		

Таблиця 2. Хіміко-термічне дезінфекційне прання білизни IV ступеня забруднення з використанням системи рідких засобів

№ з/п	Найменування операції	Тривалість, хв.	Температура, °C	Примітка
1	Замочування	15	40	Хіміко-термічна дезінфекція білизни
2	Спуск	0,3		
3	Попереднє прання	10	45	Видалення забруднень
				Видалення забруднень
4	Спуск	0,3		
5	Основне прання	20	70	Видалення забруднень
				Видалення забруднень
6	Спуск	0,3		
7	Перше полоскання	3		
8	Спуск	0,3		
9	Друге полоскання	3		
10	Спуск	0,3		
11	Третє полоскання	4		Нейтралізація лугів (мийних засобів)
12	Спуск	0,3		
13	Остаточний віджим	5		
Разом		61,8		

Таблиця 3. Хіміко-термічне дезінфекційне прання білої кухонної білизни з використанням системи рідких засобів

№ з/п	Найменування операції	Тривалість, хв.	Температура, °C	Примітка
1	Замочування	15	40	Хіміко-термічна дезінфекція білизни
2	Спуск	0,3		
3	Попереднє прання	15	45	Видалення забруднень
				Видалення забруднень
4	Спуск	0,3		
5	Основне прання	20	70	Видалення забруднень
				Видалення забруднень
6	Спуск	0,3		

7	Перше полоскання	3		
8	Спуск	0,3		
9	Друге полоскання	3		
10	Спуск	0,3		
11	Остаточний віджим	5		
Разом		62,5		

Таблиця 4. Хіміко-термічне дезінфекційне прання кольорового спецодягу персоналу з використанням системи рідких засобів

№ з/п	Найменування операції	Тривалість, хв.	Температура, °C	Примітка
1	Замочування	15	40	Хіміко-термічна дезінфекція білизни
2	Спуск	0,3		
3	Попереднє прання	10	40	Видалення забруднень
4	Спуск	0,3		Видалення забруднень
5	Основне прання	15	60	Видалення забруднень
6	Спуск	0,3		Видалення забруднень
7	Перше полоскання	3		
8	Спуск	0,3		
9	Друге полоскання	3		
10	Спуск	0,3		
11	Третє полоскання	3		Нейтралізація лугів (мийних засобів)
12	Спуск	0,3		
13	Остаточний віджим	5		
Разом		55,5		

Таблиця 5. Хіміко-термічне дезінфекційне прання хірургічних костюмів з використанням системи рідких засобів

№ з/п	Найменування операції	Тривалість, хв.	Температура, °C	Примітка
1	Замочування	15	40	Хіміко-термічна дезінфекція білизни
2	Спуск	0,3		
3	Попереднє прання	10	45	Видалення забруднень
4	Спуск	0,3		Видалення забруднень
5	Основне прання	20	70	Видалення забруднень

				Видалення забруднень
6	Спуск	0,3		
7	Перше полоскання	3		
8	Спуск	0,3		
9	Друге полоскання	3		
10	Спуск	0,3		
11	Третє полоскання	3		Нейтралізація лугів (мийних засобів)
12	Спуск	0,3		
13	Остаточний віджим	5		
Разом		60,5		

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 529 від 30.07.2014}

	Додаток 2 до Інструкції зі збору, сортування, транспортування, зберігання, дезінфекції та прання білизни у закладах охорони здоров'я (пункт 16 розділу VII)
--	--

РЕЖИМИ прання білизни

Таблиця 1. Режим прання білизни зі звичайними забрудненнями (біла білизна II і III ступенів забруднення)

№ з/п	Найменування операції	Температура води, °C	Рідинний модуль	Тривалість, хв.
1	Перше прання	40-60	4	10
2	Друге прання	60-95	4	10
3	Третє прання - відбілювання кисневмісними препаратами	95-100	4	14
4	Перше полоскання	80 - 70	6	5
5	Друге полоскання	70 - 60	6	5
Разом:				44

Таблиця 2. Режим прання кольорової білизни зі звичайними забрудненнями (кольорова білизна II і III ступенів забруднення)

№ з/п	Найменування операції	Температура ванни, °C	Рідинний модуль	Тривалість, хв.
1	Перше прання	30 - 40	6	10
2	Друге прання	40 - 60	6	15
3	Перше полоскання	60 - 40	8	4
4	Друге полоскання	40 - 30	8	4
Разом:				33

Таблиця 3. Режим прання білизни зі специфічними (білковими забрудненнями) IV ступеня забруднення

№ з/п	Найменування операції	Температура води, °C	Рідинний модуль	Тривалість, хв.	Примітка
-------	-----------------------	----------------------	-----------------	-----------------	----------

1	Замочування	Температура холодної води	8	5	Додавання ензимів
2	Перше попереднє полоскання	25 - 30	8	5	
3	Друге попереднє полоскання	30 - 40	8	5	
4	Перше прання	40 - 60	4	10	
5	Проміжне полоскання	60 - 70	8	3	
6	Друге прання	70 - 100	4	20	
7	Перше полоскання	80 - 70	6	5	
8	Друге полоскання	70 - 60	6	5	Відбілювання хлорвмісним препаратом або відбілювання кисневмісними препаратами
9	Третє полоскання	50 - 40		3	
Разом:				61	

Таблиця 4. Режим прання білизни в комбінованих прально-віджимних машинах

№ з/п	Найменування операції	Температура води, °С	Рідинний модуль	Тривалість, хв.	Примітка
1	Замочування	30 - 40	7	5	Додавання соди
2	Проміжний віджим	-	-	1 - 3	
3	Перше прання	40 - 60	4	10	
4	Проміжний віджим	-	-	1 - 3	
5	Друге прання	70 - 100	4	20	Відбілювання кисневмісними препаратами
6	Проміжний віджим	-	-	1 - 3	
7	Перше полоскання	80 - 70	6 - 7	5	
8	Проміжний віджим	-	-	1 - 3	
9	Друге полоскання	70 - 60	6 - 7	5	Відбілювання хлорвмісними препаратами
10	Третє полоскання	50 - 40	6 - 7	5	
11	Остаточний віджим	-	-	15	
12	Розтрушування				
Разом:				69-77	